

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Hamar Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Szakonyi Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen részjegy visszafizetésére kötelezés iránt indított perében a ...Törvényszék 2013. március 18. napján kelt számú ítélete ellen az alperes által 13. sorszámon előterjesztett és 14. sorszámon indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, a keresetet elutasítja, mellőzi az alperesnek 245.000 (kétszáznegyvenötezer) forint illetékben és 166.690 (százhatvanhatezer-hatszázkilencven) forint perköltségben való marasztalását.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 55.565 (ötvenötezer-ötszázhatvanöt) forint hatályon kívül helyezés folytán felmerült másodfokú, 111.125 (száztizenegyezer-százhuszonöt) forint elsőfokú és 190.565 (százkilencvenezer-ötszázhatvanöt) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes az alperes tagjaként 2001. április 25-én 150 db, 2002. július 18-án 57 db, 2003. március 20-án 57 db, 2003. május 5-én 100 db, 2003. szeptember 9-én 143 db, 2004. március 31-én 250 db, míg 2005. május 24-én 125 db részjegyet jegyzett. Minden jegyzett részjegy értéke 2.000 forint volt.

A 2001. április 25-ei, 2002. július 18-ai, 2003. március 20-ai és 2004. május 24-ei jegyzéskor hatályban volt szervezeti és működési szabályzat az alaprészjegyen felül jegyzett részjegyek tag általi visszaigényelhetőségére és az alperes általi visszafizethetőségére kifejezett szabályzati rendelkezést tartalmazott.

A felperes kérésére az alperes igazgatósága a 33/2008.(07.16.) számú, továbbá a

68/2008.(12.11.) számú határozatával úgy döntött, hogy a felperes által visszakért összesen 1.750.000 forint összegű részjegyet a felperesnek a 2010. évi mérlegmegállapító közgyűlés utáni 30 napon belül (várhatóan 2010. május-június hónapban) visszafizeti. Az alperes az igazgatósági határozatok ellenére a részjegyek visszafizetését megtagadta.

A felperes keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 1.750.000 forint és késedelmi kamatai, valamint perköltség megfizetésére. Keresetét arra alapította, hogy az alperes tagjaként az alaprészjegyen felül további részjegyeket jegyzett, szövetkezeti tagsági viszonyának fenntartása mellett 1.750.000 forint részjegy visszafizetését kérte, érésének azonban az alperes a szervezeti és működési szabályzat rendelkezése és az igazgatósági határozatok ellenére nem tett eleget.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a szövetkezeti tag csak tagsági jogviszonya megszűnésekor tarthat igényt a részjegyek összegére, az ellentétes szabályt tartalmazó szervezeti és működési szabályzat a hatályos, illetve a korábban hatályban volt Szövetkezeti törvény rendelkezéseibe ütközik.

A Törvényszék a számú ítéletével a felperes keresetét elutasította azzal az indokkal, hogy a szövetkezeti tag felé a szövetkezet csak tagsági jogviszonya megszűnése esetén köteles elszámolni, a tagsági jogviszony fennállása alatt a tag a befizetett részjegyek összegét vagy annak egy részét nem kérheti vissza.

A felperes fellebbezése folytán eljáróÍtéltőtanács a számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A végzésben kifejtett iránymutatás alapján a megismételt eljárásban a felperes - keresetét változatlanul fenntartva - benyújtotta a részjegyek jegyzését igazoló okiratokat, az alperessel egyezően úgy nyilatkozva, hogy a részjegyek kibocsátása nem történt meg, előterjesztette továbbá a jegyzések időpontjában hatályban volt alapszabályt és szervezeti és működési szabályzatot, valamint az igazgatóság keresetben hivatkozott határozatait.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban beszerezte a P. nyilatkozatát, amely szerint a Felügyelet jogalkalmazási gyakorlata során a szövetkezeti részjegyet nem tekinti értékpapírnak.

Az elsőfokú bíróság a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény, valamint a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 3.§ (6) bekezdésének 3. pontja és a Ptk.338/B.§ (1) bekezdése, továbbá a Legfelsőbb Bíróság BH 1998.295. számú eseti döntésében foglaltak alapján azt állapította meg, hogy a szövetkezeti részjegy nem minősül értékpapírnak. A hatályon kívül helyező végzés iránymutatása alapján azonban vizsgálta, hogy létrejött-e a peres felek között olyan megállapodás, amely az alperes felé a részjegyek összegének visszafizetésére irányuló kötelezettségvállalást keletkeztetett. E körben az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a szövetkezeti törvény az alaprészjegyen felül jegyzett részjegyek

visszafizetését nem tiltja, a visszafizetés legfeljebb akkor lenne megtagadható, ha ezáltal a szövetkezet gazdálkodása veszélyeztetetté válna, adott esetben azonban a felperes által kért összeg nem olyan jelentős, amely az alperes gazdálkodását veszélyeztetné. A visszafizetési kötelezettségre az elsőfokú bíróság megítélése szerint kellő jogalapot teremtett az alperes szervezeti és működési szabályzata, amely kifejezetten lehetővé tette a tagsági jogviszony fennmaradása mellett a jegyzett részjegyek egy részének visszafizetését, másfelől a felperes kérelmére született igazgatósági határozatok. Úgy ítélte meg, hogy a felperes kérelmére hozott igazgatósági határozatokkal a visszafizetés tekintetében a felek között szerződés jött létre, amely alapján az alperes a kérelemben szereplő összegű részjegyek visszafizetésével és annak késedelmi kamataival tartozik a felperes felé.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban is kifejtett jogi álláspontját, hogy a részjegyek visszafizetésére kizárólag a tagsági jogviszony megszűnése esetén van lehetőség. Utalt arra, hogy az 1992. évi I. törvény rendelkezései e körben a korábbi, hatályon kívül helyezett ítélet alapját képező 2006. évi X. törvény szabályaival megegyeznek, ezért az alperes szervezeti és működési szabályzatának korábban hatályban volt jogszabályba ütköző rendelkezése nem alkalmazható, és a felek között semmilyen megállapodás nem jött létre a részjegyek visszafizetése vonatkozásában. Utalt arra, hogy az igazgatósági határozat legfeljebb egyoldalú nyilatkozatnak tekinthető, amelyből a Ptk.199.§-a szerint csak a jogszabályban meghatározott esetekben keletkezik jogosultság a szolgáltatás követelésére. Nincs azonban olyan jogszabály, amely alapot adna a felperesnek a jelen perben érvényesített igény követelésére.

Tévesnek tartotta az elsőfokú ítélet indokolásának azt a megállapítását, hogy a felperes által kért összeg nem olyan jelentős, amely által az alperes gazdálkodása veszélyeztetetté válna. Az alperes gazdálkodási helyzetének bemutatására csatolta a fellebbezéséhez a számú határozatát, amellyel a P.... az alperessel szemben felügyeleti intézkedést alkalmazott és egyebek mellett előírta, hogy az alperes 2013. május 31. napjáig feleljen meg a saját tőke névértékére vonatkozó jogszabályi előírásoknak. Előadta, hogy az intézkedést követően az alperes hitelszövetkezet igazgatósága a szervezeti és működési szabályzatot akként módosította, hogy 50.000 forint névértéket meghaladó részjegyek vonatkozásában 2014. december 31-éig a részjegyek ellenértékének visszafizetésére nincs lehetőség.

A fellebbezés megalapozott.

A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok (az alperes 2007. november 14-től hatályos alapszabálya és 2007. december 21-től hatályos szervezeti és működési szabályzata) alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság az alábbiakkal egészíti ki:

Az alperes alapszabályának - a részjegyek visszafizetése iránti felperesi kérelem előterjesztésekor hatályos - rendelkezései közül az 5.3.1. pont vonatkozott a

hitelszövetkezeti részjegyekre. Az alapszabály e pontjának utolsó rendelkezése rögzítette, hogy a részjegy jegyzésének, befizetésének, visszafizetésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzat tartalmazza. Az alapszabály ugyanakkor nem tartalmazott a tagok jogai és kötelezettségei között olyan rendelkezést, amely lehetővé tette volna a tagsági jogviszony fennállása mellett a részjegy visszafizetését.

Az így kiegészített, egyebekben helyesen megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróság a jogszabályok helyes értelmezésével jutott arra a jogi következtetésre, hogy a szövetkezeti részjegy nem minősül értékpapírnak, ebből következően azt az elsőfokú eljárásban a felperesnek nem is kellett bemutatnia.

A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (Szöv.tv.) 106.§ (1) bekezdése szerint a törvény a (2) bekezdésben foglalt kivétellel a kihirdetés követő 6. hónap első napján lép hatályba. Rendelkezéseit a hatályba lépését követően alapított szövetkezetekre, valamint a hatályba lépéskor már működő és a 106.§ (1) bekezdésének megfelelően alapszabályukat módosító szövetkezetekre kell alkalmazni. A Szöv.tv. 106.§ (1) bekezdése szerint a törvény hatálybalépésekor már működő bejegyzett szövetkezetek az alapszabályukat 2007. június 30-áig kötelesek e törvény rendelkezéseinek megfelelően módosítani vagy az átalakulás szabályai alapján gazdasági társasággá átalakulni. A Szöv.tv.106.§ (2) bekezdése szerint e törvény hatálybalépésekor már működő, bejegyzett szövetkezetekre e törvény rendelkezéseit az alapszabályuk e törvény szabályainak megfelelő módosításától - de legkésőbb 2007. július 1-jétől - kezdődően kell alkalmazni.

A fentiek értelmében tehát 2007. július 1-jétől az alperesre is a Szöv.tv. rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Szöv.tv. 5.§-a szerint a szövetkezet alapítása és működése során e törvény rendelkezéseitől csak akkor lehet eltérni, ha az eltérést e törvény megengedi.

A fenti rendelkezés helyes értelmezése szerint a törvény 5.§-a nem kívánt megismételni a törvény 1.§-ában részletezett szabályozási kört, az mintegy rövidítve utalt csak a szövetkezet alapítására és működésére. Ennek ellenére a kógenia a törvény egészére vonatkozik. Nincs eltérési lehetőség abban az esetben, ha a törvény erre kifejezetten nem ad lehetőséget, olyan kérdésben azonban amelyet a törvény nem szabályoz, nincs akadálya annak, hogy az alapszabály tartalmazzon rendelkezést.

A Szöv.tv. 48.§ (1) bekezdése, valamint 14.§ (2) bekezdés d) pontja is rögzíti, hogy a tagok jogait és kötelezettségeit az alapszabályban (és nem más belső szabályzatban) kell szabályozni. E szabályok a fentiek szerint olyan kógens rendelkezések, amelyekről a törvény eltérést nem enged. Ennek garanciális indoka van, az alapszabály elfogadása és módosítása a Szöv.tv. 11. § (1) bekezdés c) pontja és 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a közgyűlés, a szervezeti és működési szabályzat megalkotása az alperes alapszabályának 4.3. pontja szerint

az igazgatóság hatáskörébe tartozik. A tagok jogait és kötelezettségeit a szövetséget legfőbb önkormányzati szerve, a tagok összességéből álló közgyűlés határozza meg.

A Szöv.tv. 44. § (1) bekezdése szerint a szövetségi tag vagyoni hozzájárulását, illetve az erre vonatkozó kötelezettségvállalását a részjegy jeleníti meg.

A részjeggyel összefüggő jogok és kötelezettségek ebből következően a tag és a szövetséget közötti jogviszony részei, a részjegy jegyzésére, visszafizetésére vonatkozó szabályozás a tagok jogaira vonatkozó szabályozás, ezért azt az alapszabálynak kell tartalmazni. Nem ütközik jogszabályba az, hogy a részjegy jegyzésének, befizetésének, visszafizetésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzat tartalmazza, a tagsági jogviszony megszűnése nélküli visszafizetés lehetőségét, a tag erre irányuló jogát azonban az alapszabálynak kell megteremtenie. (Ilyen rendelkezést tartalmaz például a T. E. H.-nek a 2013. március 18-i tárgyaláson benyújtott alapszabálya.) Az alperes alapszabálya azonban nem ad lehetőséget a részjegy tagsági jogviszony megszűnése nélküli visszafizetésére, ezért a szervezeti és működési szabályzat nem teremtett jogosultságot a felperes számára az alaprészjegyen felüli részjegyeinek a tagsági jogviszonya fennállása alatt történő visszakövetelésére.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján mellőzte a másodfokú bíróság az alperes elsőfokú illetékben és perköltségben való marasztalását, valamint a hatályon kívül helyezés folytán felmerült felperesi perköltségben való marasztalását, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 55.565 forint hatályon kívül helyezés folytán felmerült, 111.125 forint elsőfokú eljárásban és 55.600 forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget, amelynek mértékét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján állapította meg. Ugyancsak a Pp. 78.§(1) bekezdése alapján köteles a felperes megfizetni az alperesnek az alperes fellebbezésére lerótt 140.000 forint fellebbezési eljárási illetéket. Az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán a felperes az első- és a másodfokú eljárásban is peresztes lett, ezért a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján viselni tartozik a kereseti és korábbi elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésére lerótt fellebbezési eljárási illetéket.

Pécs, 2013. november 7.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubí Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró

